

Tussenstad

Zo ergens tussen 'Le Petit Paris' en 'Washington aan de Zenne' moet Brussel liggen. Een stad met een bruisend verleden, waar de ruis van de belle époque als verre herinnering gekoesterd wordt. Een stad met een grootse toekomst, waar aan de belofte van een Europese visie hoogmoedig gebouwd wordt. Brussel is een tussenstad. Tussen Amsterdam en Parijs. Tussen rangeerstations en kanaalzones. Vernietigd door bouwpromotoren met grootheidswaan. Verkneuterd door beleidsverantwoordelijken met een dorpsmentaliteit. Het bouwproject op het Europa(!)plein is symptomatisch voor deze stad: op de grens van laag- en hoog-Brussel, op weg van de Middeleeuwse kleinheid naar industriële strakheid, tussen gotiek en art-nouveau bouwt men een neo-rustiek Brussel, met trap- en klokgeveltjes, gerestaureerde gezelligheid, een toeristisch dorp in het centrum van Europa.

Het is een stad zonder identiteit, of met juist te veel gezichten: dat is de aantrekkelijke kant. Het gevecht tussen verleden en toekomst, de woeking tussen stijlen en tradities, de afwisseling van banaliteit en uniciteit, lelijkheid en schoonheid, verpaupering en rijkdom, maakt van Brussel een versplinterde stad met om de hoek een ander facet. Een metropool waar verschillende culturen met elkaar botsen: de marolliën en de Franstalige bourgeois, zuiderse immigrés en westerse EG-ambtenaren, ringbaarddavidsondsers en new lookstedelingen. Er is geen typische Brusselaar, geen typisch Brussel, geen Brusselse mentaliteit. Brussel is multi-cultureel, pluriform, chaotisch. Je bent er op jezelf aangewezen.

Duizend buurten

De pluriformiteit van deze stad met

haar duizend buurten kenmerkt ook het leven van de theatertoeschouwer. Overweldigd door een enorm aanbod moet hij zelf keuzes maken: het Franstalige of het Vlaamstalige theater, het receptieve of creatieve, opera en dans, experiment of traditie, auteurgericht of vormvernieuwend, enz. De Brusselse theatertoeschouwer wordt geconfronteerd met een scala aan theater vormen en mogelijkheden, hij ziet alle theater werelddelen passeren, en kan daarin zelfstandig een theater route uitstippelen, een eigen theater landschap creëren. De toeschouwer regelt zelf zijn theaterleven, volgt zijn eigen kieskeurigheid, niet gehinderd door reguliere abo-afspraken.

Hoe is het nu om in deze stad theater te maken? Hoe verhoudt het Vlaamse theater zich tot het enorme aanbod aan de overkant? Hoe vind je tussen de grote Brusselse populatie de paar tiende procenten die geïnteresseerd zijn in het Vlaamse theater? Hoe Brussels is het Vlaamse theater? Het voordeel van de dubbele minderheidspositie van de Vlaamse theatermaker is dat je het hem zelf kan gaan vragen. Het Vlaamse theater in Brussel dat zijn Nand Buyl (KVS), Rudi Van Vlaenderen (BKT), Johan Wambacq (Beurs), Hugo De Greef (Kaai), Jari Demeulemeester (AB) en Ingrid De Ketelaere (vzw Paleis). Het Vlaams theater is telbaar en kenbaar. Maar even goed divers en pluriform. Zoals het Vlaamse publiek geen getto vormt in de stad – de nieuwe Vlaamse Brusselaar is de eerste gefederaliseerde Belg – vormt het Vlaamse theater geen blok in het centrum. Het enige dat deze twee Brusselaars, Brabander, Antwerpenaar, West- en Oost-Vlaming gemeen hebben is dat zij in Brussel iets met professioneel theater hebben. In de aard van het aanbod, de structuur, theaterale opvatting, financiële

status wordt een ruim spectrum bestreken.

Hoe Brussels?

Bestaat er zoiets als een Brussels klimaat dat theateraal geëxploiteerd kan worden? Een hoofdstedelijke cultuur waarop het theater kan bouwen? Is er m.a.w. een specifieke inhoudelijke relatie tussen het theater en het stedelijk leven? In zoverre de invloed van een hoofdstedelijke context op de theaterprogrammatie meetbaar is, doet zich die blijkbaar eerder voor bij de receptieve organisaties. Een repertoiregezelschap als de KVS is natuurlijk enkel mogelijk in een stad, maar werkt daarbij niet anders omdat die stad toevallig Brussel heet. Het BKT is ontstaan uit het kamertheaterfenomeen dat een Antwerpse en Gentse aangelegenheid was. Brussel was niet meer dan een standplaats voor een in de beginfase vooral reizende groep die zich een tijdlang ook Brabants Kollektief voor Teaterproducties genoemd heeft. De Beurs signaleert Mallemt als link met de stadscultuur en ook AB profiteert voor zijn concerten en grote spektakels van de animo van deze stad. Maar misschien is Kaai wel de meest Brusselse organisatie: ontstaan als festival op de Kaai heeft het altijd voeling gehouden met het specifieke artistieke klimaat dat in Brussel heerste en met de noden die opgevuld moest worden. De Greef situeert de oorsprong van het werk in het nieuw Vlaams-Brusselse gevoel dat groeide rond de werking van de NCC en andere organisaties. In de evolutie van het Kaai werd dan vooral ingepikt op het artistiek werk dat in Brussel ontstond, zoals Decorte, De Keersmaeker, Radeis. Ook voor de internationalisering was de Brusselse context belangrijk. Typisch Brussels is ook het feit dat Kaai, als enige van de

Links: Kit (Beurs/OHS).

Rechts: Usurpation (Beurs/Kaai) – Foto M. Hendryckx.

